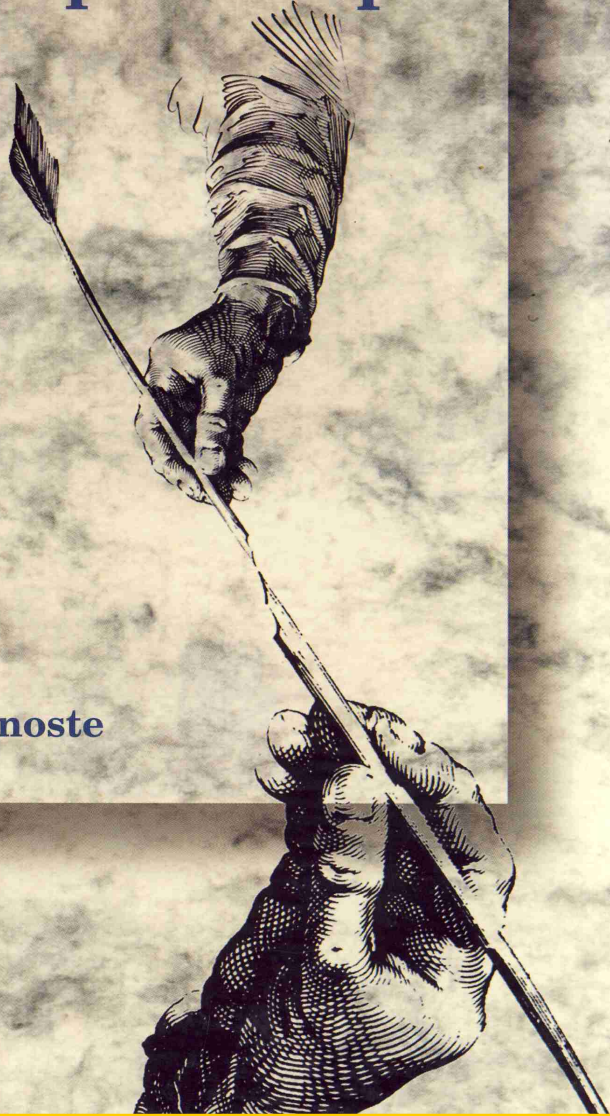

Tekstiõpetuse õpik

Märt Hennoste

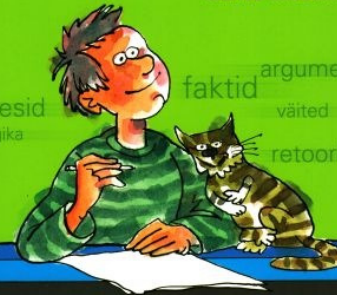
argumendi jõud

MERLE KALDJÄRV

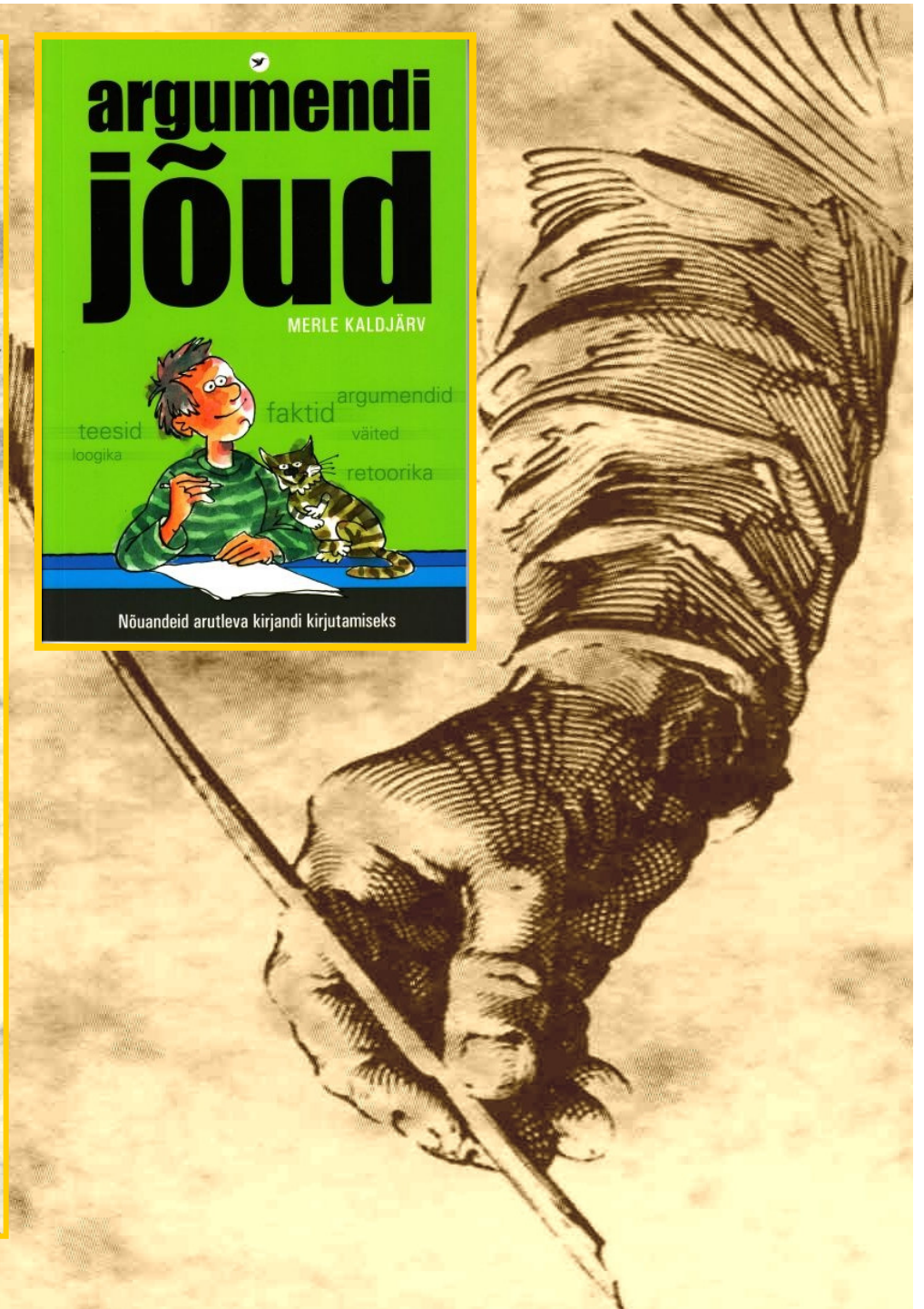
teesid
loogika

faktid

argumendid
väited
retoorika

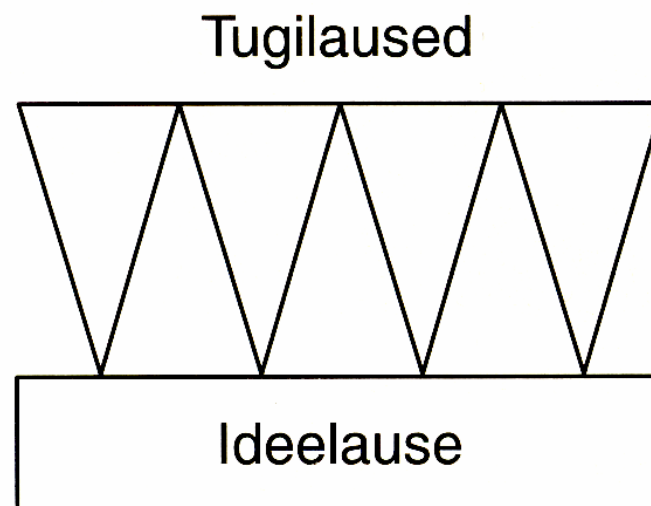
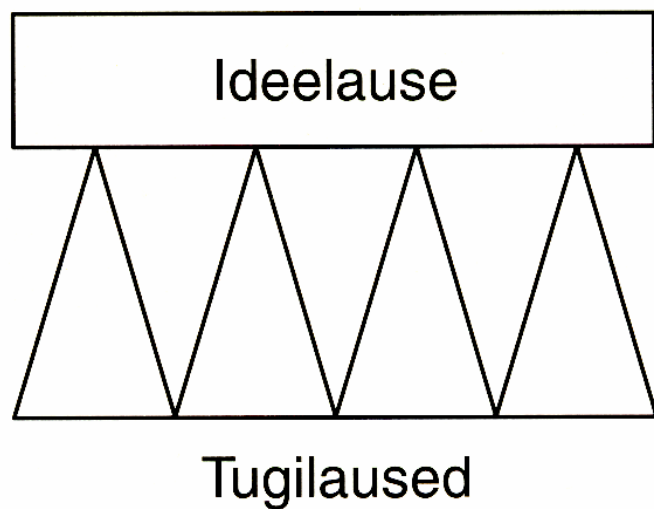
Nõuandeid arutleva kirjandi kirjutamiseks

Lõik

Teksti põhiüksuseks on lõik. Teksti ülesehitus sõltub lõikude õigest järjestusest ja ülesehitusest. Lõik ei ole ainult graafiline ja vormiline nähtus, mille algust märgib taandrida või laiem reavahe, vaid ka sisuline mõiste: ühe tervikliku enam-vähem lõpetatud mõtte sõnastus.

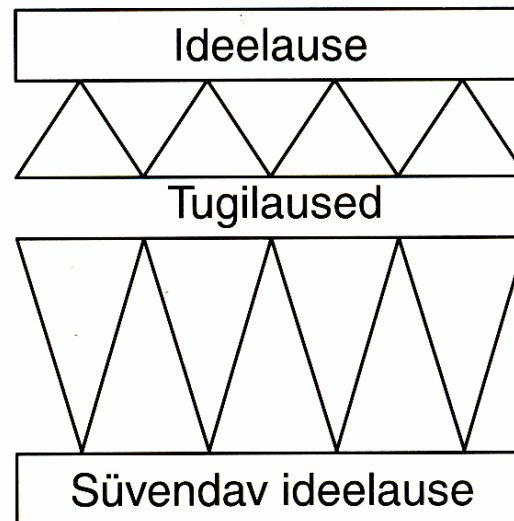
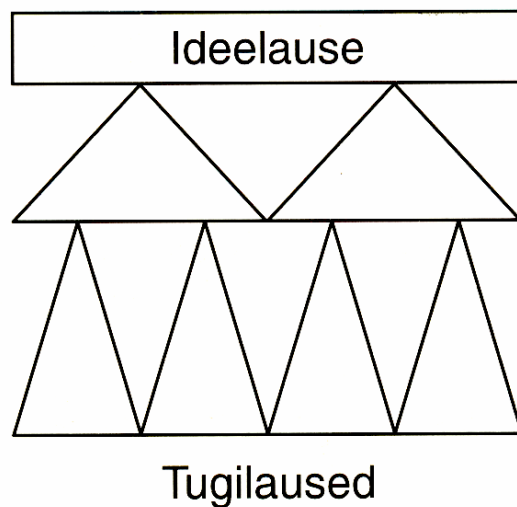
Lõigu kõige enam rõhutatud lauset nimetatakse **ideelauseks**. See esitab lõigu seisukohalt olulise mõtte või on järelduseks. Ülejäänud lauseid, mis seletavad ideelauset, nimetatakse **tugilauseteks**.

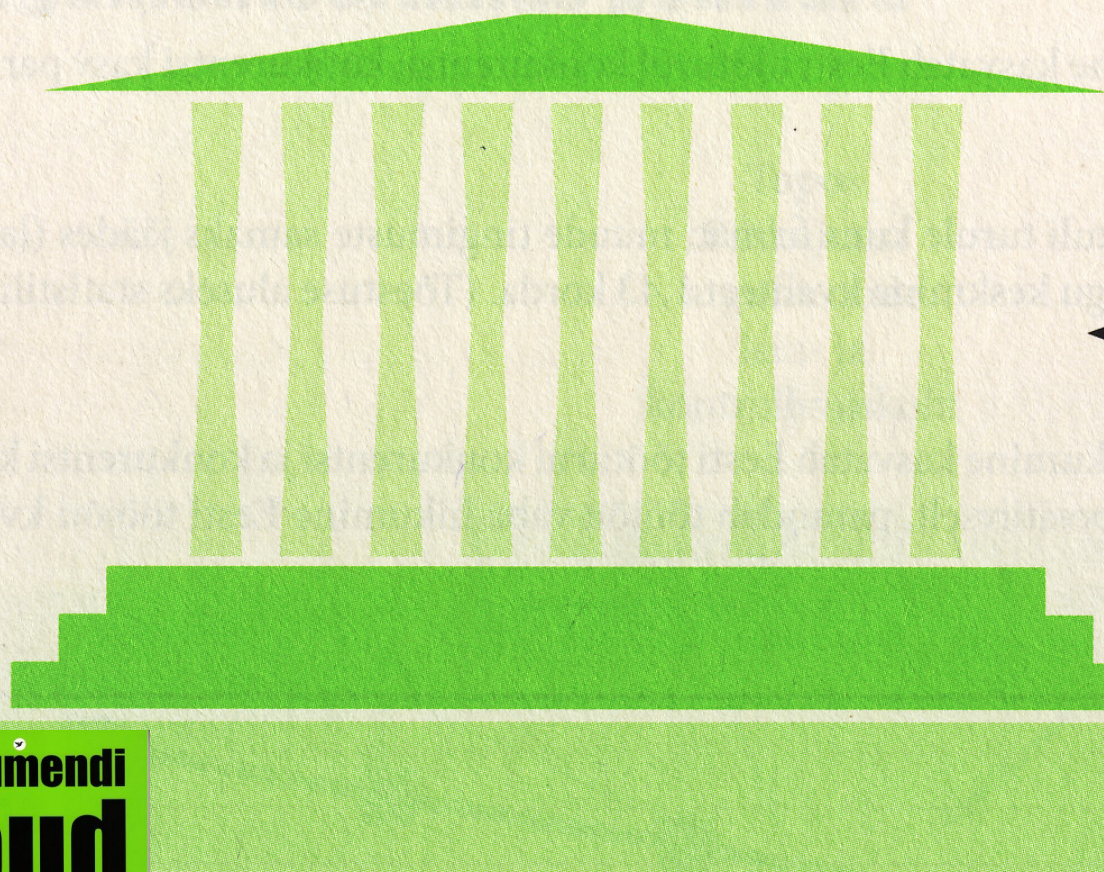
Lõik

Teksti põhiüksuseks on lõik. Teksti ülesehitus sõltub lõikude õigest järjestusest ja ülesehitusest. Lõik ei ole ainult graafiline ja vormiline nähtus, mille algust märgib taandrida või laiem reavahe, vaid ka sisuline mõiste: ühe tervikliku enam-vähem lõpetatud mõtte sõnastus.

Lõigu kõige enam rõhutatud lauset nimetatakse **ideelauseks**. See esitab lõigu seisukohalt olulise mõtte või on järelduseks. Ülejäänud lauseid, mis seletavad ideelauset, nimetatakse **tugilauseteks**.

Piltlikult võiks argumentatsiooni struktuuri võrrelda templiga.

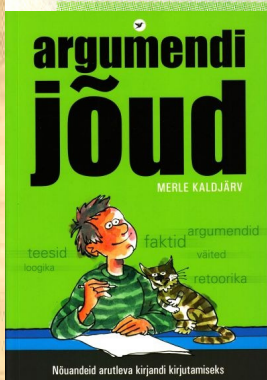

← Järeldus
(katus)

← Argumendid
(sambad)

← Selgitus/
eeldus (trepi-
astmestik)

← Väide ehk tees
(templi alus)

Sisulõik on teesi (väite) terviklik esitus. Sisulõik on keelelise mõtlemise ühtne ja arendatud põhiüksus. Ta koosneb tuumlausest (tuummõttest) ja tugilausetest (tugimõtetest). Tuumlause esitab väite, tugilaused arendavad ja põhjendavad seda. Kokku moodustab tuumlause koos tugilausetega keelelise ja loogilise terviku.

Sisulõigule esitatavad nõuded:

- 1) lõigu tuummõte peab olema selgelt väljendatud;
- 2) kõik lõiku kuuluvad laused peavad tuummõttega haakuma;
- 3) lõik peab sisaldama piisavalt informatsiooni tuummõtte mõistmiseks.

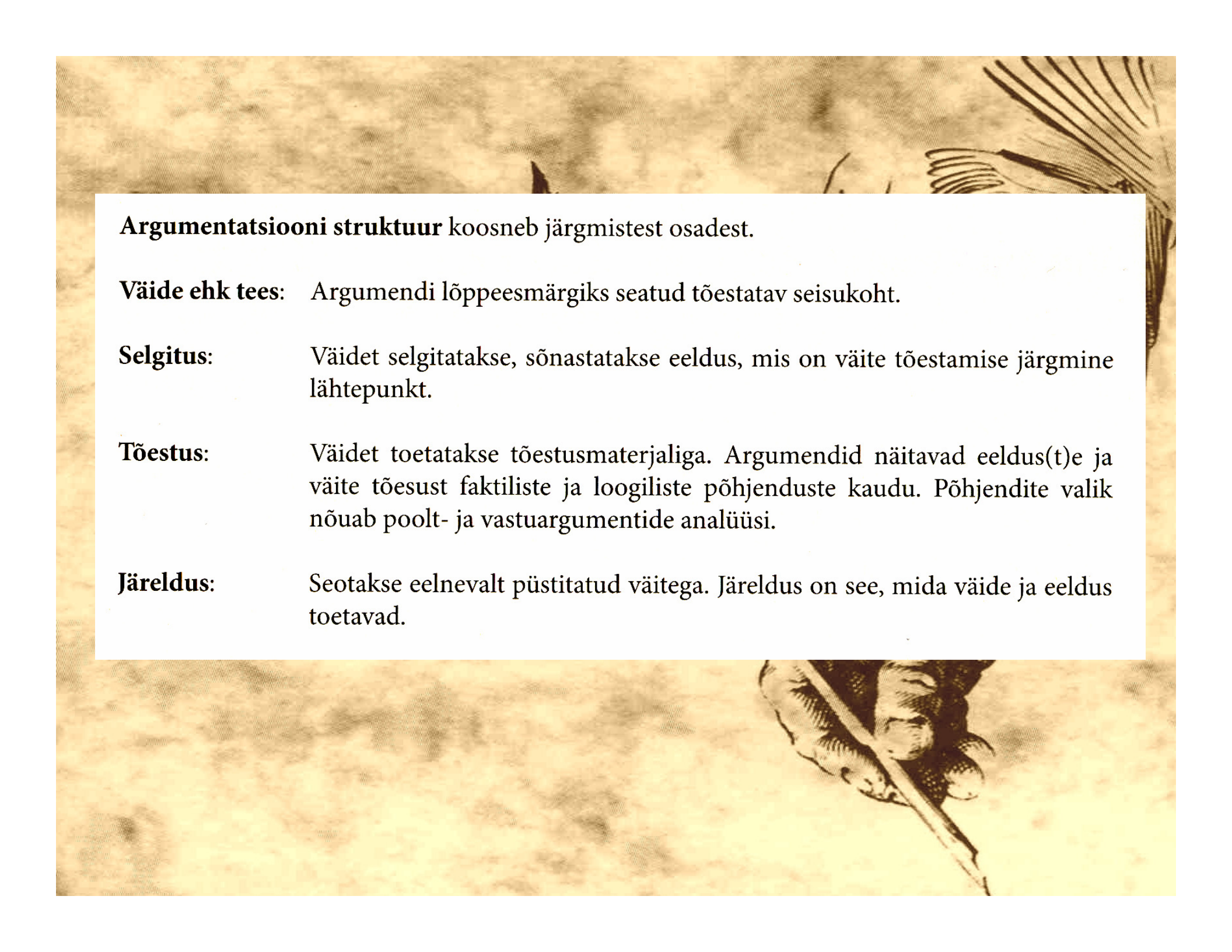
Sisulõik on teesi (väite) terviklik esitus. Sisulõik on keelelise mõtlemise ühtne ja arendatud põhiüksus. Ta koosneb tuumlausest (tuummõttest) ja tugilausetest (tugimõtetest). Tuumlause esitab väite, tugilaused arendavad ja põhjendavad seda. Kokku moodustab tuumlause koos tugilausetega keelelise ja loogilise terviku.

Sisulõigule esitatavad nõuded:

- 1) lõigu tuummõte peab olema selgelt väljendatud;
- 2) kõik lõiku kuuluvad laused peavad tuummõttega haakuma;
- 3) lõik peab sisaldama piisavalt informatsiooni tuummõtte mõistmiseks.

Sidelõigu ülesanne on siduda sisulõigud üheks loogiliseks tervikuks. Sidelõigul on mõttekäiku korrastav roll. Ent teda ei pea sisulõikude vahele panema, kui viimased on omavahel hästi ühendatud.

- Sidelõiguga saab vahetada teemat.
- Sidelõiguga saab kasvatada pinget või esitada kommentaare.
- Sidelõik äratab lugeja tähelepanu.

Argumentatsiooni struktuur koosneb järgmistest osadest.

Väide ehk tees: Argumendi lõppeesmärgiks seatud tõestatav seisukoht.

Selgitus: Väidet selgitatakse, sõnastatakse eeldus, mis on väite tõestamise järgmine lähtepunkt.

Tõestus: Väidet toetatakse tõestusmaterjaliga. Argumendid näitavad eeldus(t)e ja väite tõesust faktiliste ja loogiliste põhjenduste kaudu. Põhjendite valik nõuab poolt- ja vastuargumentide analüüsi.

Järeldus: Seotakse eelnevalt püstitatud väitega. Järeldus on see, mida väide ja eeldus toetavad.

The background of the slide features a detailed illustration of a hand holding a quill pen. The hand is rendered in a dark, textured style, possibly woodcut or engraving, and is positioned in the lower right quadrant. The quill is held between the fingers, pointing towards the bottom left. The overall background is a warm, golden-brown color with a subtle, grainy texture, suggesting aged paper or parchment.

Teksti liigendamisel lõikudeks pea meeles järgmisi põhimõtteid:

1. Lõik on ühe tervikliku mõtte sõnastus.
2. Lõikude ideelaused moodustavad teksti selgroom.
3. Lõigu algust tähistab taandrida või laiem reavahe.
4. Lõigud peavad olema sidusalt ühendatud tervikuks.

Tuummõte → tugimõtted → kokkuvõtlik mõte

Eelmise lõiguga seotud tuummõte → tugimõtted → kokkuvõtlik mõte

Eelmise lõiguga seotud tuummõte → tugimõtted → kokkuvõtlik mõte

Eelmise lõiguga seotud tuummõte → tugimõtted → kokkuvõtlik mõte

Eelmise lõiguga seotud tuummõte → tugimõtted → kokkuvõtlik mõte

